

ΟΔΗΓΊΕΣ ΓΙΑ ΒΊΩΣΙΜΗ ΣΥΓΚΟΜΙΔΉ

Άγρια Φαρμακευτικά Βότανα

www.siga.ka2erasmusprojects.eu

Co-funded by
the European Union

Disclaimer: Funded by the European Union. Views and opinions expressed are, however, those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or Agency for Mobility and EU Programmes (AMEUP). Neither the European Union nor AMEUP can be held responsible for them.

Εισαγωγή

Η συγκομιδή άγριων φαρμακευτικών βοτάνων απαιτεί γνώση, φροντίδα και σεβασμό για τη φύση. Τα φυτά αποτελούν μέρος ευαίσθητων οικοσυστημάτων και η ανεύθυνη συγκομιδή μπορεί να οδηγήσει στην οριστική εξαφάνιση ειδών σε ορισμένες περιοχές. Ακολουθήστε αυτές τις οδηγίες για να διατηρήσετε τη φυσική ισορροπία και να διασφαλίσετε ότι οι μελλοντικές γενιές θα απολαύσουν τον ίδιο πλούτο που απολαμβάνετε εσείς.

Συχνά μας οδηγούν στην ιδέα ότι η αναζήτηση τροφής ή η χρήση άγριων φυτών για την υγεία μας και την καθημερινότητά μας είναι, από μόνη της, μια βιώσιμη πρακτική, δηλαδή μια πρακτική που μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύσει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να τις ικανοποιήσουν.

Στην πραγματικότητα αυτό δεν ισχύει πάντα!

Για να συνηθίσουμε να σκεφτόμαστε με βιώσιμο τρόπο, μπορούμε να κάνουμε την άσκηση σκέψης σχετικά με τον πολλαπλασιασμό των ατομικών μας ενεργειών για κάθε κάτοικο της γης. Έτσι, για παράδειγμα, 3 μπουκετάκια βαλσαμόχορτου γίνονται 24 δισεκατομμύρια μπουκετάκια και 5 ανθοφόρα κεφάλια κατιφέδων 40 δισεκατομμύρια ανθοφόρα κεφάλια. Είναι ακραίο φυσικά... αλλά καταλαβαίνετε την ιδέα.

Πώς μπορούμε, λοιπόν, να συμπεριφερθούμε με συνειδητό και πραγματικά βιώσιμο τρόπο;

Είναι καταρχάς σημαντικό να γνωρίζουμε το πλαίσιο στο οποίο λειτουργούμε: πού βρίσκονται; Ποια είναι τα εδαφικά, περιβαλλοντικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά αυτού του τόπου; Ποια σπάνια είδη υπάρχουν, όπως χωροκατακτητικά ξένα είδη; Ποια είναι η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή σε αυτόν τον τόπο;

1. Γνωρίστε τα φυτά πριν από τη συγκομιδή

Είναι απαραίτητο να αποκτήσετε καλές γνώσεις για την αναγνώριση των ειδών στο χωράφι. Βεβαιωθείτε ότι μπορείτε να αναγνωρίσετε με αξιοπιστία το φυτό πριν το συλλέξετε. Η λανθασμένη αναγνώριση μπορεί να είναι επικίνδυνη.

- Χρησιμοποιήστε εγχειρίδια ειδικών, εφαρμογές για κινητά ή μάθετε από έμπειρα άτομα.
- Μάθετε τον βέλτιστο χρόνο για τη συγκομιδή συγκεκριμένων μερών (φύλλο, άνθος, ρίζα κ.λπ.).

Είναι σημαντικό να μπορείτε να αναγνωρίζετε σωστά τα φυτά (και τα μέρη τους) που σκοπεύετε να συλλέξετε, ώστε να αποφεύγετε τη συλλογή προστατευόμενων ή σπάνιων (ή τοξικών) φυτών. Εάν δεν είμαστε απολύτως βέβαιοι, τα αφήνουμε εκεί. Η απόκτηση μιας λίστας με σπάνια, ενδημικά ή προστατευόμενα είδη στην περιοχή μπορεί να βοηθήσει στην αποφυγή πρόκλησης ανεπανόρθωτης ζημιάς.

Αν είμαστε αρχάριοι, ας προσανατολιστούμε σε εξαιρετικά κοινά και εύκολα αναγνωρίσιμα είδη.

Μόλις αποκτήσουμε αυτές τις πληροφορίες και τις δεξιότητες, θα είμαστε σε θέση να εφαρμόσουμε μερικούς απλούς αλλά θεμελιώδεις κανόνες.

2. Γνωρίστε τυχόν τοπικούς κανονισμούς και οδηγίες

- Πριν από τη συγκομιδή, ελέγξτε ποια είδη προστατεύονται από το νόμο και δεν πρέπει να συλλεχθούν (π.χ., αυτά που περιλαμβάνονται στον Κόκκινο Κατάλογο).
- Αποφύγετε τη συγκομιδή σε προστατευόμενες περιοχές (εθνικά πάρκα, φυσικά πάρκα, καταφύγια).

Εάν βρισκόμαστε σε Προστατευόμενη Περιοχή (Εθνικό ή Περιφερειακό Πάρκο, Κρατικό ή Περιφερειακό Καταφύγιο, Περιοχή Natura 2000 κ.λπ.), πιθανότατα χρειαζόμαστε άδεια για τη συλλογή φυτικού υλικού (εφόσον χορηγηθεί), διαφορετικά σε κάθε περίπτωση θα υπάρχουν ορισμένοι περιορισμοί σχετικά με τα είδη που μπορούν να συλλεχθούν και τις ποσότητες.

Ενημερωθείτε από τους διαχειριστικούς φορείς, τον Δήμο ή από τη Διοίκηση του Σταθμού Δασοκομικών Καραμπινιέρων που είναι υπεύθυνη για την περιοχή στην οποία σκοπεύετε να πραγματοποιήσετε τη συλλογή.

3. Συγκομίστε μόνο ό,τι χρειάζεστε με σεβασμό

Συγκομίζουμε πάντα πιστεύοντας ότι την επόμενη χρονιά θα πρέπει να επιστρέψουμε στο ίδιο μέρος και να βρούμε το ίδιο είδος στην ίδια ποσότητα, λαμβάνοντας υπόψη τους κύκλους επικοινωνίας και διασποράς.

Ακόμα κι αν δεν υπάρχουν όρια που επιβάλλονται από τους κανονισμούς, είναι σημαντικό να μην υπερβαίνουμε τις ποσότητες συλλέγοντας μόνο ό,τι χρειαζόμαστε και σε κάθε περίπτωση ποτέ περισσότερο από το 25% των φυτών του ίδιου είδους που μπορούμε να παρατηρήσουμε στον τόπο όπου βρισκόμαστε.

Αν χρειαζόμαστε μόνο ένα μέρος του φυτού (άνθη, καρπούς, φύλλα, σπόρους, κλαδάκια, κ.λπ...), προσέχουμε να μην συλλέγουμε τα πάντα από το ίδιο φυτό, αλλά να αφήνουμε τουλάχιστον τα μισά από αυτά που συλλέγουμε σε κάθε φυτό.

Αν χρειαζόμαστε ολόκληρο το υπέργειο μέρος, προσέχουμε να μην το σκίσουμε ή να το ξεριζώσουμε, αλλά να κάνουμε μια καθαρή τομή με ψαλίδι ή κοφτερό μαχαίρι πάνω από το κολάρο, ώστε το φυτό να μπορέσει ενδεχομένως να βλαστήσει ξανά.

Αν χρειαστούμε τη ρίζα, την ξεριζώνουμε με προσοχή, φροντίζοντας να κλείσουμε την τρύπα που δημιουργήθηκε στο έδαφος, προσπαθώντας να αποκαταστήσουμε τη συνέχεια του χλοοτάπητα.

4. Προστατέψτε το Βιότοπο και το Περιβάλλον

Συγκομίστε μέτρια και επιλεκτικά - μην μαζεύετε ποτέ όλα τα φυτά από ένα σημείο - αφήνετε τουλάχιστον τα δύο τρίτα ανέπαφα. Επιλέξτε φυτά από διαφορετικά σημεία για να αποφύγετε την εξάντληση μιας μόνο περιοχής.

Μην επιλέγετε φυτά που είναι κατεστραμμένα, άρρωστα ή απειλούμενα με εξαφάνιση.

Μην ξεριζώνετε το φυτό εκτός αν είναι απολύτως απαραίτητο (π.χ., εάν το μέρος που χρησιμοποιείται είναι η ρίζα - συλλέξτε το πολύ σπάνια και επιλεκτικά).

Περπατήστε σε υπάρχοντα μονοπάτια όποτε είναι δυνατόν. Αποφύγετε να πατάτε πάνω σε φυτά και να διαταράσσετε το έδαφος.

Μην αφήνετε κανένα απόβλητο – πάρτε τα πάντα μαζί σας, συμπεριλαμβανομένης της οργανικής ύλης.

Γενικά, να σέβεστε πάντα όλα τα άλλα στοιχεία του οικοσυστήματος: φυτά, ζώα, έδαφος, βράχους κ.λπ.

Μην συλλέγετε περισσότερα από όσα πραγματικά χρειάζεστε.

Για εμπορική χρήση ή μεγαλύτερες ποσότητες, απαιτούνται άδειες και πρέπει να ακολουθούνται συγκεκριμένοι κανονισμοί.

5. Συμβολή στον περιορισμό των χωροκατακτητικών ξένων ειδών

Κατά τη διάρκεια των συλλογών, ενδέχεται να συναντήσετε χωροκατακτητικά ξένα είδη.

Εάν γνωρίζουμε τις μεθόδους περιορισμού αυτού του είδους, όπου είναι δυνατόν, μπορούμε να συμβάλουμε ενεργά στην καταπολέμηση αυτής της σοβαρής απειλής για την εγγενή βιοποικιλότητα (π.χ. *Senecio inaequidens*).

6. Αναφορά σπάνιων ειδών

Κατά τη διάρκεια των συλλογών, μπορεί να συναντήσετε σπάνια, ενδημικά και απειλούμενα είδη.

Σε αυτή την περίπτωση είναι σημαντικό να αναφερθούν στις αρμόδιες αρχές, οι οποίες θα μπορούν (σε περίπτωση νέων αναφορών) να τα συμπεριλάβουν στα αρχεία τους, ώστε να μπορούν να τα παρακολουθούν και να τα προστατεύουν αποτελεσματικά.

7. Αναφέρετε θεάσεις απειλών για το περιβάλλον και την περιοχή

Ενδέχεται επίσης να παρατηρήσετε κάποια μορφή απειλής ή πίεσης στο περιβάλλον: πυρκαγιές, παράνομες χωματερές, διεξαγωγή μη εξουσιοδοτημένων δραστηριοτήτων.

Επίσης, σε αυτήν την περίπτωση, είναι καλή πρακτική να το αναφέρετε στις αρμόδιες αρχές.

8. Απαγορεύεται η σπορά και η φύτευση σε φυσικό περιβάλλον

Σε αντίθεση με ό,τι θα μπορούσε κανείς να πιστέψει, η σπορά (συμπεριλαμβανομένης της πρακτικής του «βομβαρδισμού με σπόρους») ή η φύτευση «κάν' το μόνος σου», που δεν είναι οργανωμένη ή εξουσιοδοτημένη από τους αρμόδιους φορείς και χωρίς ακριβείς ενδείξεις σχετικά με τις σωστές μεθόδους, μπορεί να είναι πολύ επιβλαβής για το οικοσύστημα, καθώς μπορεί να ευνοήσει την είσοδο και την επέκταση χωροκατακτητικών ξένων ειδών ή μη ιθαγενών οικοτύπων.

9. Χρησιμοποιήστε τα κατάλληλα εργαλεία και μέθοδο

- Συγκομίστε με το χέρι ή χρησιμοποιήστε κοφτερό ψαλίδι/μαχαίρι για να αποφύγετε την πρόκληση ζημιάς στο φυτό ή στις ρίζες του.
- Χρησιμοποιήστε αναπνεύσιμες υφασμάτινες σακούλες ή καλάθια αντί για πλαστικές σακούλες – τα βότανα δεν ιδρώνουν και δεν σαπίζουν.

10. Ακολουθήστε τον ρυθμό της φύσης

- Μην συλλέγετε κατά τη διάρκεια ή αμέσως μετά τη βροχή, καθώς τα βρεγμένα φυτά είναι πιο επιρρεπή σε σήψη.
- Η ιδανική εποχή για αναζήτηση τροφής είναι ένα ηλιόλουστο πρωινό, αφού στεγνώσει η δροσιά και όταν τα φυτά είναι πλούσια σε αιθέρια έλαια.

Υπενθύμιση:

Η φύση δεν είναι αποθήκη – κάθε φυτό έχει τον ρόλο του στο οικοσύστημα.

Αν συλλέγουμε με σεβασμό, η φύση θα μας το ανταποδώσει πολλαπλάσια.

Co-funded by
the European Union

Disclaimer: Funded by the European Union. Views and opinions expressed are, however, those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or Agency for Mobility and EU Programmes (AMEUP). Neither the European Union nor AMEUP can be held responsible for them.